

Saša Dalipagić

Zamjenik ministra komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine

STRATEŠKA OPREDJELJENJA IKT SEKTORA U BIH U KONTEKSTU DIGITALNE AGENDE

Uvažene ekscelencije, dame i gospodo. Sve vas skupa pozdravljam na ovom eminentnom skupu u ime Bosne i Hercegovine, i u svoje osobno ime.

Ubrzan razvoj IKT tehnologija, shvatanje potrebe i značaja razvoja broadband infrastrukture, kao i politika pristupanja EU nametnuli su potrebu izrade novih politika i strategija za razvoj informacionog društva u BiH;

Ove politike i strategije trebaju da ukažu na potrebu daljeg i ubrzanog razvoja IKT-a u BiH, imajući u vidu "Digitalnu agendu za Evropu;

Bosna i Hercegovina - je prepoznala društveni i ekonomski potencijal IKT-a i širokopojasnog pristupa kroz stvaranje uvjeta za kreiranje ambijenta finansijske podrške za realiziranje projekata i kvalitetnih inicijativa.

Samim tim IKT će doprinijeti lakšoj i bržoj integraciji u evropsku ekonomiju, afirmirajući BiH kao regionalni centar za IKT poslovne mogućnosti, preduzetništvo i kreativnost.

POLITIKA RAZVOJA INFORMACIJSKOG DRUŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE ZA RAZDOBLJE 2017 - 2021. GODINE

U 2017. godini, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donijelo je „Odluku o usvajanju Politike razvoja informacionog društva Bosne i Hercegovine za razdoblje 2017 – 2021. godine“, kojom su definirane aktivnosti koje će povećati društveni i gospodarski potencijal IKT-a

Oslanjajući se na europski put za koji se Bosna i Hercegovina opredijelila, Politika razvoja informacionog društva BiH za razdoblje 2017 – 2021 godine je usklađena sa sedam strateških stubova razvoja IKT-a iz Digitalne agende za Evropu;

Slijedeći stubovi trebaju osigurati zacrtanu viziju razvoja IKT-a u Bosni i Hercegovini kroz direktnu realizaciju pretpostavljenih zadataka i ciljeva:

- ***I stub – Uspostavljanje jedinstvenog digitalnog tržišta*** - uspostavljanje online e-Usluga i tržišta digitalnih sadržaja s visokim nivoom povjerenja, koristeći alate i metodologije koje će stvoriti nove kapacitete i vještine za upotrebu IKT-a u svim društvenim sektorima;
- ***II stub – Uspostavljanje okvira interoperabilnosti i standarda*** - potpuno uspostavljanje interoperabilnosti, usvajanje novih standarda, pravila i drugih dokumenata za njihovu implementaciju i kontinuirano poboljšanje
- ***III stub – Poticanje povjerenja i sigurnosti*** - Kibernetičke prijetnje koje su izazvane od strane ljudskog, tehničkog ili prirodnog faktora mogu značajno uznemiriti korisnike

Web usluga i narušiti povjerenje i privatnost građana da ponovno koriste online usluge;

- **IV stub - Uspostavljanje brzog i ultra-brzog pristupa Internetu** - sveobuhvatnija potreba za izgradnjom neophodne elektronske komunikacione infrastrukture u cilju razvoja širokopojasnih mreža
- **V stub – Poticanje razvoja softverske industrije, kao i ulaganja u istraživanje i inovacije** - potreba za daljim osnaživanjem i razvojem domaće softverske industrije koja je trenutno najbrže rastući segment ukupnog IKT sektora u BiH;
- **VI stub - Jačanje digitalne pismenosti, znanja i eUključivanja** - jačanje digitalne pismenosti, sposobnosti i uključivanju svih korisnika IKT-a čime će se u potpunosti otkloniti digitalni jaz
- **VII stub - Primjena IKT-a u rješavanju ključnih izazova BH društva** - u IKT-u je ogroman potencijal koji se svakodnevno koristi u rješavanju mnogobrojnih problema i društvenih izazova. Zbog toga je neophodno da IKT budu omogućene "svakom i svugdje";

Naredni koraci su:

Na osnovu Politike razvoja informacionog društva u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2017-2021 potrebno je izraditi Strategiju razvoja informacionog društva u Bosni i Hercegovini koja će u detalje razraditi aktivnosti po programima/stubovima iz Politike

Za razradu aktivnosti predviđenih Strategijom razvoja informacionog društva potrebno je izraditi odgovarajući Akcioni plan koji će sadržavati konkretne implementacijske korake, razvojne programe i projekte sa odgovarajućim opisima, nosioce aktivnosti, rokove, procjenu potrebnih resursa, kao i očekivane rezultate implementacije

STRATEGIJA RAZVOJA ŠIROKOPOJASNOG PRISTUPA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA RAZDBOLJE 2019-2023. GODINE

Okvirna Strategija razvoja širokopojasnog pristupa u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2019-2023. godine ima za cilj identificirati ključne prioritete koji su potrebni za razvoj širokopojasnog pristupa u Bosni i Hercegovini;

Potreba izrade Strategije je nametnuta ubrzanim razvojem IKT tehnologija, te shvaćanjem potrebe razvoja širokopojasne infrastrukture i pristupa Internetu velikih brzina te značaja digitalnog jedinstvenog tržišta EU za Bosnu i Hercegovinu

Razvoj širokopojasnog pristupa utječe na veći sutpanj primjene IKT-a koji omogućava:

- Jačanje državne konkurentnosti na europskom nivou;
- Uvođenje kreativnosti i ohrabrivanje poslovnog sektora,

- Razvijanje baze talenata i kvalificirane radne snage i stvaranje primamljive mogućnosti zapošljavanja;
- Povećavanje produktivnosti i efikasnosti u poslovnom sektoru, gdje će se automatizacijom procesa omogućiti lakši pristup i širenje informacija;
- Socijalnu jednakost, nudeći veću dostupnost ruralnom stanovništvu i socijalnim slučajevima;
- Poboljšanje pristupa obrazovanju i uvođenje doživotnog učenja za sve građane;
- Uvođenje svih osnovnih i dodatnih elektronskih usluga;
- Povećanje dostupnosti putem elektronskih komunikacija i poboljšanje efikasnosti;
- Efikasnije pružanje javnih usluga građanima i biznisima kroz razvoj i jačanje eUprave pospješujući razvoj malih i srednjih poduzeća.

Vijeće ministara je 2017. godine donijelo Odluku o usvajanju Politike sektora elektroničkih komunikacija za razdoblje 2017 – 2021. godine i Akcijski plan za njenu realizaciju kojom su definirane mjere za dalji razvoj širokopojasne mrežne infrastrukture i na njoj baziranih mrežnih širokopojasnih usluga;

Glavni pokretači ulaganja u IKT i razvoja širokopojasnog pristupa su primarno tri glavne kompanije na tržištu BiH:

- JP BH Telecom d.d. Sarajevo (BH Telecom),
- Telekomunikacije R.S. Banja Luka a.d. Banja Luka (Telekom Srpske)
- JP Hrvatske Telekomunikacije d.d. Mostar (HT Mostar).

Zbog pada investicija u infrastrukturu, Bosna i Hercegovina treba definirati inicijative i strateške smjernice koje će pokrenuti investicije u IKT i širokopojasni pristup.

Također, potrebno je kontinuirano raditi na analizi tržišta kako bi se reflektiralo realno stanje SMP-eva (eng. Significant Market Participant).

Uz strateške smjernice i inicijative definirane u ovoj Strategiji, Bosna i Hercegovina bi trebala moći smanjiti jaz prema Europskoj uniji u pogledu tehničkih karakteristika interneta i širokopojasnog pristupa;

Krajnji ciljevi definisani u ovoj Strategiji se odnose na fiksni širokopojasni pristup i brzinu interneta, te mobilni širokopojasni pristup i brzinu interneta;

Za fiksni širokopojasni pristup definirati će se ciljevi u vidu "pokrivenosti domaćinstava", dok će se za mobilni širokopojasni pristup definisati ciljevi u vidu "pokrivenosti teritorija" s mrežom 4G.

STRATEGIJA RAZVOJA IKT SEKTORA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA RAZDOBLJE 2019 – 2023

Potreba izrade ove Strategije je nametnuta ubrzanim razvojem IKT tehnologija, te shvatanjem potrebe razvoja širokopojasne infrastrukture i pristupa Internetu velikih brzina te značaja digitalnog jedinstvenog tržišta EU za Bosnu i Hercegovinu;

Značaj koje IKT imaju u razvoju moderne ekonomije pokazuje i “Digitalna agenda za Europu” koja se nalazi među sedam vodećih inicijativa ekonomske strategije Europa 2020.

Cilj ove Strategije je pružiti specifične informacije o trenutnoj situaciji na IKT tržištu u BiH iz perspektive potreba za kvalitetnom radnom snagom u kratkoročnom i srednjoročnom periodu sa fokusom na segment razvoja softvera i programiranja;

Provedenom analizom i procjenom rizika, te postojećih trendova unutar IKT područja definirano je ukupno pet prioriternih stubova razvoja koji služe za realizaciju vizije ove Strategije, popraćeni programima sa pojedinačnim ciljevima i zadacima:

- **Vještine i ekspertiza** - odnosi se na osnaživanje digitalne pismenosti, sposobnosti i uključivanja svih korisnika IKT-a;
- **Interoperabilnost i standardni okvir unutar sektora upravljanja** - odnosi se na potpuno implementiranje interoperabilnosti, uspostavljanje novih standarda, pravila, i ostalih dokumenata za njihovu implementaciju i kontinuirano poboljšanje
- **Podsticanje digitalne pismenosti i E-angažovanja** - odnosi se na formiranje E-usluga i tržišta sa digitalnim sadržajem uz visok nivo pouzdanosti, uz korištenje alata i metodologija koje će omogućiti nove kapacitete i vještine za upotrebu IKT-a u svim sektorima društva
- **Jačanje Cyber sigurnosti** - odnosi se na osiguranje osnovnih principa kibernetičke sigurnosti i njihovo kontinuirano usavršavanje sa daljim razvojem tehnologija
- **Ulaganja u istraživanje i razvoj softvera u industriji** - odnosi se na mala i srednja poduzeća zainteresirana za očuvanje i povećanje vlastite konkurentnosti na globalnom tržištu pomoću praćenja trendova i predviđanja

Uspješna i kontinuirana primjena naprednih IKT tehnologija i procesa jedan je od ključnih faktora za sposobnost malih i srednjih poduzeća u BiH da se efikasno takmiče unutar EU i globalnog tržišta.

Jedan od ključnih aspekata uspješne provedbe razvoja IKT-a u BiH je, pored reformi potpomognutih legislativom i regulatornim aktima, jeste i daljnje jačanje svih oblika kreiranja i unaprijeđenja radne snage koja će biti pokretački motor IKT-a u BiH

BiH posjeduje značajne potencijale za IKT razvoj, iako trenutno zaostaje u poređenju sa zemljama članicama EU, kao i većinom susjednih zemalja u regiji

Ipak kao zaključak nameće se činjenica da BiH ima relativno značajan potencijal u IKT industriji, što može pridonijeti ukupnom privrednom rastu, međutim samo ukoliko se pažljivo prati i kanalizira

Hvala na pažnji.